

Vergaderjaar 2016–2017

22 831

De Hoorn van Afrika

Nr. 124

BRIEF VAN DE MINISTERS VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EN VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 oktober 2016

Graag biedt het kabinet u hierbij de reactie aan op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van 16 juni 2016 inzake reactie PAX-rapport «*Sudan alert: the EU's policy options for Sudan*»).

PAX spreekt in het rapport zijn zorgen uit dat migratiebelangen van de EU onderwerpen als mensenrechten en de langstlopende conflicten in Sudan naar de achtergrond drukken. Om dit te voorkomen roept PAX de EU op om de toenadering tot Sudan te heroverwegen. Verder betoogt het rapport dat het versterken van de Sudanese regering op termijn juist tot groeiende vluchtelingenaantallen kan leiden.

Het kabinet stelt zich consequent kritisch op ten aanzien van Sudan vanwege de rol van de Sudanese overheid in de aanhoudende conflicten, de beperkte humanitaire toegang en het schenden van mensenrechten. In die kritische houding is geen verandering gekomen. In tegendeel, het zijn juist deze thema's die belangrijk zijn voor Nederland in de relatie met Sudan. Het kabinet grijpt dus elke gelegenheid aan, in EU-verband en bilateraal, om aan te dringen bij de regering in Khartoum op verbeteringen.

Het kabinet is er van overtuigd dat een kritische dialoog met Sudan meer kans biedt op vooruitgang op de terreinen van mensenrechten, vrede en veiligheid en humanitaire hulp, dan het isoleren van de regering in Khartoum. Het door de EU gefinancierde *Regional Development and Protection Programme* (RDPP), dat zich richt op betere bescherming van vluchtelingen en sociaaleconomische perspectieven voor zowel vluchtelingen als hun gastgemeenschappen, is een voorbeeld van een kanaal om deze kritische dialoog te voeren.

Ook het kabinet heeft met verontrusting kennis genomen van recente berichten over mogelijk gebruik van chemische wapens in Darfur.

Nederland heeft bij de OPCW aangedrongen op een onderzoek. De OPCW heeft aangegeven dat het, zonder nadere informatie en bewijs, op basis van de inhoud van het rapport nog geen definitieve conclusie kan trekken. De Directeur-Generaal van de OPCW zal de kwestie blijven onderzoeken en heeft Sudan met spoed om nadere informatie verzocht. Tijdens de Uitvoerende Raad van de OPCW heeft de Nederlandse delegatie de kwestie aan de orde gesteld. Nederland heeft de OPCW verzocht om proactief optreden en de Staten Partijen actief over de bevindingen te informeren. Indien wordt bevestigd dat de Sudanese regering gebruik heeft gemaakt van chemische wapens in Darfur is dat reden voor het kabinet om diplomatieke maatregelen te nemen. Het ligt in de rede dat in dat geval deze kwestie ook aan de orde wordt gesteld in de VN-Veiligheidsraad.

De EU voert een dialoog met verschillende actoren in Sudan, waaronder de regering en oppositie. De migratiecrisis heeft deze dialoog verscherpt en geïntensiveerd. Er zijn geen EU-onderhandelingen over een migratiecompact met de Sudanese overheid, wel is er sprake van een aantal EU-programma's dat wordt gefinancierd vanuit het *EU Emergency Trust Fund for Africa*, onder strikte voorwaarden en nauw toezicht. Over deze programma's is contact met de Sudanese autoriteiten, vooral op gemeentelijk niveau.

De programma's bieden ook de kans om stappen te zetten in het verbeteren van de mensenrechtensituatie. Een concreet voorbeeld hiervan is de financiering door de EU van maatschappelijk organisaties die werken aan de bevordering van democratisering en het bieden van bescherming aan vluchtelingen. Van een uitruil tussen mensenrechtenprioriteiten en migratiebelangen mag volgens het kabinet hoe dan ook nooit sprake zijn.

PAX doet twee concrete aanbevelingen ten aanzien van het huidige EU-beleid, waar we hieronder kort op ingaan.

1. PAX roept op tot een strategische dialoog in EU-verband om de aanpak van de grondoorzaken van migratie te identificeren:
De EU-instellingen en lidstaten zijn deze strategische dialoog al gestart. Dit heeft geresulteerd in een brede conflictanalyse op basis waarvan programmamiddelen worden toegewezen aan niet-gouvernementele partners. Nederland heeft er in deze besluitvorming met succes op aangedrongen dat bijdragen nooit via de Sudanese overheid zullen worden uitbetaald of aan de overheid ten goede zullen komen.
2. In het rapport uit PAX zijn zorgen over financiële steun van de EU aan grensbewaking. Hiermee zouden de repressieve krachten in Sudan ongewenst worden versterkt:
Het kabinet deelt deze zorg en is tegen het gebruik van EU-ontwikkelingsmiddelen ten behoeven van grensbewaking. Het Duitse ontwikkelingsagentschap **Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit** (GIZ) heeft momenteel de leiding over het door de EU gefinancierde *Better Migration Management (BMM)*-programma in negen landen in de Hoorn van Afrika. Nederland heeft in EU-verband en in bilateraal contact met GIZ onderstreept dat het BMM-programma niet mag leiden tot versterking van de «harde hand» in Sudan, zoals de veiligheidsdiensten.

Tot slot wil het kabinet waardering uitspreken voor de betrokkenheid van PAX, in het bijzonder door middel van het recente rapport, dat waardevolle informatie bevat en het belang benadrukt om kritisch en welover-

wogen om te gaan met de relatie met Sudan. Het kabinet zet in dat licht graag het regelmatige contact voort met PAX en andere betrokken NGO's over de inzet van de EU en Nederland in Sudan.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders